

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝

Ա. Ղարազրոյան

Օգոստոս 2022թ.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ

ԴԱՍՂԵԿԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

«ՀՀ ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶԻ ԿՈՂԲԻ ԲԱԳՐԱՏ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
ԹԻՎ 2 ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» (ՊՈԱԿ)-Ի

X դասարանի

<<2022-2023>> ուսումնական տարի

Դասղեկ՝ Արփինե Հակոբյան

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ (կրճատումով)

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Հանրակրթության պետական չափորոշիչը սահմանում է հանրակրթական հիմնական ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, առավելագույն ծավալը, ըստ կրթական մակարդակների շրջանավարտներին ներկայացվող ընդհանրական որակական պահանջները, սովորողների գնահատման համակարգը:

V. ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՆ ԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

15. Միջնակարգ կրթության բովանդակային բաղադրիչները որոշակիացվում են ըստ ուսումնական բնագավառների և հանրակրթական դպրոցի աստիճանների՝ հաշվի առնելով սովորողների զարգացման ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական և ազգային առանձնահատկությունները:

2. Կարողություններ և հմտություններ Այս բաղադրիչով տրված կարողությունների և հմտությունների ամբողջությունը սովորողին հնարավորություն է ընձեռում գործնականում կիրառել ստացված գիտելիքները, հարստացնել ճանաչողական գործունեության սեփական փորձը, զարգացնել տրամաբանական, հաղորդակցական, համագործակցային, ինքնուրույն գործունեության և ստեղծագործական ունակությունները, նպաստում է նրա սոցիալականացմանը:

Չափորոշիչներում առանձնակի կարևորվում են ճանաչողության հետևյալ մեթոդները՝ վերլուծում, մասնավորում, համադրում, վերացարկում, անդրադարձում, մակաձուլ (ինդուկցիա), արտաձուլ (դեդուկցիա), ընդհանրացում, կանխատեսում:

1) Ճանաչողական, տրամաբանական կարողություններ և հմտություններ ենթաբաղադրիչի նպատակն է՝ սովորողին ծանոթացնել ճանաչողության մեթոդներին և ձևավորել դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ու հմտություններ, այդ թվում՝

ա. գիտելիքներ ձեռք բերել՝ զգայության, ընկալման և մտապատկերման միջոցով,

բ. վերլուծել՝ քննարկման, մեկնաբանման, տարանջատման, համեմատության, խմբավորման միջոցով,

գ. մտահանգումներ անել՝ ամբողջացման, հակադրման, բնութագրման, հիմնավորման, ամփոփման, կշռադատման միջոցով,

դ. ընդհանրացնել և համադրել՝ վերացարկման, գնահատման, արժեքման, փաստարկման, ապացուցման, կանխատեսման, ծրագրման միջոցով,

ե. հիմնախնդիրը դիտարկել տարբեր տեսանկյուններից, ուսումնասիրել դրա լուծման հնարավոր եղանակները և գտնել լուծումներ,

զ. երևույթների նկատմամբ դրսևորել առողջ հետաքրքրություն և քննադատական մոտեցում,

և. վերլուծել իրավիճակը և կատարել եզրակացություններ,

ը. ինքնուրույն որոշումներ ընդունել և հիմնավորել,

թ. նպատակներ դնել, մշակել դրանց հասնելու ուղիներ և ծրագրել սեփական գործը.

2) հաղորդակցական կարողություններ և հմտություններ ենթաբաղադրիչի նպատակն է, որ ուսումնառության արդյունքում յուրաքանչյուր սովորող կարողանա՝

ա. լսել, ընկալել և համարժեք վերաբերմունք դրսևորել,

բ. բանավիճել, բանավոր և գրավոր տրամաբանված խոսք կառուցել,

գ. ըստ նշանակության և տեղին օգտագործել սովորած տերմինները (էզրերը), հասկացությունները և արտահայտությունները,

դ. հասկանալ և ճիշտ օգտագործել հաղորդակցման ոչ խոսքային միջոցները,

ե. օգտվել ժամանակակից հաղորդակցման տեխնիկական միջոցներից և այլն.

3) համագործակցային կարողություններ և հմտություններ ենթաբաղադրիչի նպատակն է, որ ուսումնառության արդյունքում յուրաքանչյուր սովորող կարողանա՝

ա. աշխատել խմբում, միասնական որոշումներ ընդունել և դրանց համար պատասխանատվություն կրել,

բ. սովորել և սովորեցնել,

գ. դրական հարաբերություններ ստեղծել, դրսևորել առողջ մրցակցություն,

դ. սեփական շահը գիտակցելով՝ ճանաչել և ընդունել ուրիշների շահերը,

և. բախումնային իրավիճակներում հավասարակշռված պահվածք դրսևորել,

զ. ուսման ընթացքում և աշխատանքային հարաբերություններում լինել բարեկիրթ, հարգել գործընկերոջ իրավունքները,

է. գերծ մնալ բարոյական չափանիշներին հակասող նախապաշարումներից, կանխակալ մոտեցումներից,

ը. իրավիճակները դիտարկել և մեկնաբանել այլոց տեսանկյունից և այլն.

4) ստեղծագործական կարողություններ ենթաբաղադրիչը նպատակ ունի զարգացնելու սովորողի ստեղծագործական ընդունակություններն ու երևակայությունը, որպեսզի յուրաքանչյուր սովորող կարողանա՝

ա. ստեղծագործաբար կիրառել ձեռք բերած գիտելիքները,

բ. դրսևորել ստեղծագործական երևակայություն,

գ. երևակայել, խորհել և ենթադրություններ անել ապագայի մասին,

դ. ընկալել և ընդունել նյութական և հոգևոր նոր արժեքները.

5) ինքնուրույն գործունեության կարողություններ և հմտություններ ենթաբաղադրիչի նպատակն է, որ ուսումնառության արդյունքում յուրաքանչյուր սովորող կարողանա՝

ա. անաչառ գնահատել սեփական ուժերն ու կարողությունները և ըստ այդմ ծավալել ուսումնական, աշխատանքային գործունեություն,

բ. գիտակցել սեփական գործի կարևորությունը, դրա նկատմամբ պատասխանատվություն և պարտաճանաչություն դրսևորել,

գ. ճիշտ տնօրինել ժամանակը, մշակել և պահպանել աշխատանքի և հանգստի ժամակարգ (ռեժիմ), վերահսկել սեփական վարքը,

դ. խնամել սեփական մարմինը, դրսևորել այն մարզելու կամք,

ե. զբաղվել ինքնադաստիարակությամբ և ինքնակրթությամբ,

զ. կողմնորոշվել տարբեր իրավիճակներում, գնահատել սեփական քայլերը և դրանց հետևանքները:

3. Արժեքային համակարգ

Սույն բաղադրիչով նախատեսված համակարգն արտահայտվում է սովորողի համապատասխան գործողությունների, վերաբերմունքի և վարքի միջոցով:

1) Այս բաղադրիչի նպատակն է ձևավորել անձ և քաղաքացի, որը պետք է՝

ա. գիտակցի սեփական մշակույթի՝ լեզվի, պատմության, արվեստի, ավանդույթների, ազգային այլ արժեքների կարևորությունն ու նշանակությունը և լինի դրանց կրողը,

բ. հարգի Հայաստանի պետական խորհրդանիշները, լինի հայրենասեր, կարևորի ազգային հիմնախնդիրների լուծման գործում իր մասնակցության անհրաժեշտությունը,

գ. գիտակցի, որ գիտությունը, արդիական տեխնոլոգիաները, կրթությունը մեծագույն արժեքներ են ժամանակակից աշխարհում,

դ. գիտակցի, որ իր համար կարևորագույն արժեքներ են գիտելիքները, աշխատանքային հմտությունները, մասնագիտական վարպետությունը,

և. կարևորի բարոյական չափանիշները և թրիստոնեական ու համամարդկային արժեքները, լինի ազնիվ, զթասիրտ, արդարամիտ, օրինապահ, բարեկիրթ,

զ. կարևորի գեղագիտական արժեքները, գնահատի գեղեցիկը, բարին և ճշմարիտը,

է. գիտակցի իր տեղն ու դերն ընտանիքում և հասարակության մեջ, լինի նախաձեռնող, դրսևորի արժանավայել պահվածք,

ը. գիտակցի ծնողների, տարիքով մեծերի և փոքրերի, ընկերների և համայնքի նկատմամբ հարգանքի դրսևորման կարևորությունը,

թ. հարգի մարդու իրավունքներն ու հիմնարար ազատությունները, լինի մարդասեր, հանդուրժող, քաղաքակիրթ վերաբերմունք դրսևորի ուրիշ ժողովուրդների ներկայացուցիչների և նրանց մշակույթների հանդեպ,

ժ. անաչառորեն գնահատի իր ուժերն ու կարողությունները՝ բացառելով սեփական անձի թերագնահատումը կամ գերագնահատումը,

ժա. դրսևորի աշխատասիրություն, հնարամտություն, նպատակադրվածություն, արժևորի ու գնահատի սեփական և այլոց աշխատանքը,

ժբ. մշտապես հոգ տանի իր առողջության մասին, կարևորի մարմնակրթության դերը, հետևողական լինի առողջ ապրելակերպի և անվտանգ կենսագործունեության կանոնների կիրառման գործում:

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

<<Հայաստանի Հանրապետության պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություն>>, պետական ոչ առևտրային կազմակերպության (կրճատումով)

42. Դասարանի ղեկավարը (դասղեկը)

- ա) դաստիարակալական աշխատանք է կատարում՝ իր դասարանի սովորողների շրջանում՝ սերտորեն համագործակցելով մյուս ուսուցիչների հետ,
  - բ) ապահովում է սովորողների նկատմամբ հաստատության և ընտանիքի մանկավարժական պահանջների միասնականությունը.
  - գ) անհրաժեշտության դեպքում սովորողների համար կազմակերպում է ուսումնական օգնություն,
  - դ) իրականացնում է դասարանի համար սահմանված գործավարությունը, հաստատության տնօրինությանը ներկայացնում սովորողների առաջադիմության, հաճախումների և վարքի մասին
  - ե) կազմակերպում է սովորողների առողջության ամրապնդմանն ու ֆիզիկական զարգացմանը նպաստող միջոցառումներ, մրցույթներ, նպատակային էքսկուրսիաներ, շրջագայություններ, հետևում տնային հանձնարարությունների կատարմանը, ուսման և հանգստի կազմակերպմանը,
  - զ) հաստատության մանկավարժական խորհրդի քննարկմանն է ներկայացնում վարքի կանոնները կոպտորեն խախտած սովորողի հարցը.
  - է) արգելվում է սովորողների, ուսուցիչների և ծնողների այն նախաձեռնությունները, որոնք կարող են սովորողի առողջության, կյանքի համար վտանգ պարունակել կամ խաթարել ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների իրականացումը:
71. Հաստատության մանկավարժական աշխատողները պարտավոր են ապահովել կրթական ծրագրերի կատարումը, հանրակրթական պետական չափորոշիչներով որոշվող ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի յուրացումը սովորողների կողմից:

73. Սովորողն իրավունք ունի՝

- ա) անվճար ստանալու տարրական ընդհանուր, հիմնական ընդհանուր և միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթություն,
  - բ) անկախ բնակության վայրից սահմանված կարգով բնակիչ հաստատությունը և ուսուցման
  - գ) անվճար օգտվելու հաստատության առանձնառայություններից.
  - դ) հաստատությունում յուրացնելու լրացուցիչ վճար կրթական ծրագրեր.
  - ե) ազատ արտահայտելու սեփական հայացքներն համոզվումները
  - զ) առանց հիմնական կրթություն ստանալու՝ 16 տարի և ավելի տարեկան հետ, ծնողների (որդկերողների կամ հոգաբարձուի) համաձայնությամբ, թողնելու ուսումը:
74. Հաստատությանն արգելվում է, առանց ծնողների սովորողների համաձայնության, սովորողներին բնագրային այնպիսի աշխատանքներում, որոնք նախատեսված չեն հանրակրթական ծրագրերով և սույն կանոնադրությամբ:
75. Արգելվում է սովորողների նկատմամբ հոգևոր և ֆիզիկական բռնության գործադրումը:
76. Սովորողը պարտավոր է բարեխղճորեն սովորել, խնամք վերաբերվել հաստատության գույքին, հարգել հաստատության սովորողների և աշխատողների իրավունքներն արժանապատվությունը, պահպանել հաստատության ներքին կարգապահական կանոնները:
77. Հաստատության ներքին կարգապահական կանոնները կոպտորեն խախտելու համար սովորողը նախարարությունը սահմանած կարգով կարող է հեռացվել հաստատությունից:
78. Մտողն իրավունք ունի պաշտպանելու երկխայի օրինակ շահերն ու իրավունքները, մասնակցելու հաստատության կառավարմանը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՇԽԱՏՈՒՄԵՐԻ ՄԱՍԻՆ _____
 ԿՐԹԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ _____
 ՈՒՍՈՒՄՆԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ _____
 ԴԱՍՍԱԳՐԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ _____
 ԱՇԽԱՏՈՒՄԵՐԻ ՄԱՍՆԱԳՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԱԽԱՄԻՐԱԿԱՆ,
 ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ, ԵՐԱՇՇՏԱԿԱՆ և ԱՅԼ ԽՄԲԱԿՆԵՐԻՆ _____
 ԴԱՍԱՐԱՆԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ ՈՒՍԱՐԿՎԱ ԱՎԱՐՏԻՆ _____

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

համար	Աշակերտի Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Դպրոց ընդունման տարեթիվը, հրաման թիվ	Աշակեր- տական շարժի համարը	Մանկյան թիվ	Միջիմ	Ճիւղ	Շարժ
1	Աբովյան Արաքյա Արսենի	25-հ 02.09.13	312	2007	11	09	Իգ
2	Աբովյան Գագիկ Գարիկի	25-հ 02.09.13	313	2007	09	28	ար
3	Աբովյան Հրանուշ Արթուրի	25-հ 02.09.13	314	2007	07	06	Իգ
4	Աբովյան Մերի Նվերի	25-հ 02.09.13	315	2007	08	18	Իգ
5	Ազատյան Արթուր Արմանի	25-հ 02.09.13	316	2007	03	27	ար
6	Ազատյան Գոռ Ալբերտի	25-հ 02.09.13	317	2007	04	06	ար
7	Ազատյան Լիլի Կորյունի	25-հ 02.09.13	318	2007	09	11	Իգ
8	Ավագյան Նելլի Արթուրի	25-հ 02.09.13	319	2007	10	12	Իգ
9	Եղիկյան Ռաֆայել Հայկի	25-հ 02.09.13	324	2007	03	10	ար
10	Եղիկյան Ռոման Հայկի	25-հ 02.09.13	325	2007	03	10	ար
11	Երկնափեշյան Արտյոմ Արմանի	25-հ 02.09.13	326	2007	07	18	ար
12	Թամազյան Նանե Մարատի	25-հ 02.09.13	327	2007	01	24	Իգ
13	Խողերյան Գարիկ Արտյոմի	29-հ 09.08.19	519	2007	04	06	ար
14	Ղարազյոզյան Վալերի Մամվելի	25-հ 02.09.13	329	2007	05	14	ար
15	Ղուլիջանյան Ալվարդ Արտակի	25-հ 02.09.13	330	2007	07	01	Իգ
16	Ղուլիջանյան Սյուզի Գարիկի	25-հ 02.09.13	331	2007	05	09	Իգ
17	Միրիջանյան Վազգեն Մլավիկի	25-հ 02.09.13	332	2007	06	02	ար
18	Մոսինյան Արտյոմ Կարենի	25-հ 02.09.13	334	2007	09	18	ար
19	Նասիրյան Լադիկ Վարդանի	25-հ 02.09.13	335	2007	02	06	ար
20	Սարգսյան Մարիա Էդուարդի	63-հ 25.08.15	384	2007	11	23	Իգ

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

համար	հասցեն	Հեռախոսի համարը	Ծնողի (խնամակալի) աշխատանքի վայրը կամ զբաղմունքը	Ընտանիքի սոցիալական վիճակը	դրվելու ամիսը
1	Տավուշ, գ. Կողբ	5-20-22	Զորամաս-վարորդ	Ապահով	---
2	Տավուշ, գ. Կողբ	5-31-40	Չի աշխատում	Ապահով	---
3	Տավուշ, գ. Կողբ	5-27-66	Չի աշխատում	Ապահով	---
4	Տավուշ, գ. Կողբ	5-25-38	Չի աշխատում	Ապահով	---
5	Տավուշ, գ. Կողբ	5-31-36	Զորամաս-վարորդ	Ապահով	---
6	Տավուշ, գ. Կողբ	5-23-79	Չի աշխատում	Ապահով	---
7	Տավուշ, գ. Կողբ	5-22-52	Չի աշխատում	Ապահով	---
8	Տավուշ, գ. Կողբ	5-32-94	Չի աշխատում	Ապահով	---
9	Տավուշ, գ. Կողբ	5-21-22	Արտագնա աշխ.	Ապահով	---
10	Տավուշ, գ. Կողբ	5-21-22	Արտագնա աշխ.	Ապահով	---
11	Տավուշ, գ. Կողբ	5-21-78	Չի աշխատում	Ապահով	---
12	Տավուշ, գ. Կողբ	5-33-20	Օպերատոր մաքս.	Ապահով	---
13	Տավուշ, գ. Կողբ	094725780	Արտագնա աշխ.	Ապահով	---
14	Տավուշ, գ. Կողբ	5-20-77	Չի աշխատում	Ապահով	---
15	Տավուշ, գ. Կողբ	5-33-36	Չի աշխատում	Ապահով	---
16	Տավուշ, գ. Կողբ	5-23-66	Չի աշխատում	Ապահով	---
17	Տավուշ, գ. Կողբ	5-31-61	Անհատ ձեռն.	Ապահով	---
18	Տավուշ, գ. Կողբ	5-25-53	Զորամաս-ճաշ.պետ	Ապահով	---
19	Տավուշ, գ. Կողբ	5-25-53	Չի աշխատում	Ապահով	---
20	Տավուշ, գ. Կողբ	077618983	Զորամաս-գում.պետ	Ապահով	---

ԿՐԹԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1.ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ(դասարանի ընդհանուր բնութագիրը) Տավուշի մարզի Կողբի Բ. Սահակյանի անվան հ.2 միջնակարգ դպրոցի **X** -րդ դասարանում սովորում են 13 աշակերտ՝ 5 տղա, 8 աղջիկ: Դասարանը ունի բարձր առաջադիմություն: Աշակերտները համախմբված են, լավ են տրամադրված միմյանց նկատմամբ: Ընկերասեր են, պատրաստ են օգնության ձեռք մեկնել միմյանց: Աշակերտներից շատերը ունեն բազմազան կարողություններ սպորտի, արվեստի և այլ ոլորտներում:

2.ՈՒՏՈՒՄՆԱՊԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՆԱԽԱՏԵՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՈՍՏԱՐՎԱ ԸՆԹԱԳՐՈՒՄ

1.Դասագրքերի բաշխում

2.Դասարանի կահավորում՝ համաձայն հակահամաճարակային կանոնների

3. Աշակերտներին ներկայացնել ուսուցման կազմակերպման գործընթացը կորոնավիրուսային հիվանդության պայմաններում
4. Դասարանի ավագի ընտրություն, հերթապահության կազմում
5. Ապահովել աշակերտ-դպրոց-ծնող կապը
6. Ձևավորել համերաշխ աշակերտական կոլեկտիվ
7. Ապահովել երեխաների մտավոր և ֆիզիկական զարգացումը
8. Համագործակցություն դասավանդող ուսուցիչների հետ
9. Սովորողների արտադասարանական գործունեության կազմակերպում
10. Վերահսկողություն առաջադիմության ուղղությամբ
11. Առարկայական դասալսումների անցկացում

3. ՀԱՅԵՑԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հոգևոր դաստիարակություն ընդհանուր համակարգի կարևոր բաղադրամասերից մեկն է: Կարևոր նշանակություն ունի անձի զարգացման գործում: Այդ զարգացման գործընթացում աշակերտները պետք է պահպանեն բարոյահոգեբանական նպաստավոր պայմաններ, սիրեն և գնահատեն հոգևոր արժեքները: Նպատակն է սովորողներ մեջ սերմանել հարգանք եկեղեցու և քրիստոնեության նկատմամբ:

Ծանոթանալ գյուղի թանգարանին, ճանաչել և իմանալ գյուղի պատմությունը:

Գեղագիտական դաստիարակություն նպատակն է գեղեցիկը զգալու և գնահատելու, գեղեցկության չափանիշները հասկանալու կարողությունը զարգացնելը: Գեղագիտական դաստիարակության տարրերից են նաև գեղեցիկի հետ առնչվելը և բարեկիրթ լինելը: Կազմակերպել տարբեր առանց էքսկուրսիաներ՝ պատմաճարտարապետական հուշարձաններին ծանոթանալու: Ամրապնդել կապը գեղարվեստի դպրոցի հետ:

Ռազմահայրենասիրական դաստիարակություն կազմակերպել զրույցներ, միջոցառումներ: Հետևողական լինել ռազմագիտության դասերին ակտիվ մասնակցությանը, սերմանել հայրենիքի գաղափարը՝ որպես բարձրագույն գաղափար: Տղաների հետ հաճախակի վարել զրույցներ՝ որպես վաղվա զինվորների: Սերմանել հայրենասիրություն: Բարձրացնել հայրենասիրական ոգին և կերտել արժանավայել սերունդ:

Ֆիզիկական դաստիարակություն նպատակն է հասարակությանը տալ առողջ սերունդ, ապահովել նրա ֆիզիկական և հոգևոր ուժերի ներդաշնակ զարգացումը: Մտեղծել միջառարկայական կապ ֆիզկուլտուրայի ուսուցչի հետ: Գաղափար տալ առողջ ապրելակերպի, անձի հիգիենայի մասին: Կազմակերպել սպորտային միջոցառումներ ինչպես դասարանների միջև, այնպես էլ տարածքի այլ դպրոցների հետ:

Աշխատանքային դաստիարակություն նպատակն է աճող սերնդի բազմակողմանի և ներդաշնակ զարգացումը: նպատակն է սերմանել սերը դեպի բնությունը, լինել հոգատար տան, շրջապատի հանդեպ: Խրախուել ակտիվ մասնակցությունը համայնքային և հասարակական մաքրման աշխատանքներին: Դասարանում ապահվել հերթապահությամբ մաքրություն:

Բնապահպանական դաստիարակություն հաճախակի զրուցել բնության կարևորության մասին: Միրել և պահպանել բնությունը, դրսևորել հոգատար վերաբերմունք շրջապատող բնությանը: Գնակ էքսկուրսիաներ բնության գիրկ: Քննարկում անկացնել բնապահպանական խնդիրների շուրջ, գտնել դրանք կանխելու տարբերակներ:

Դպրոց ընտանիք կապը պահպանել ուսուցիչ-ծնող կապը, զրուցել նրանց հետ, տեղեկացված լինել ընտանիքի բարոյահոգեբանական վիճակից: Հաճախակի համագործակցել ծնողների, դասավանդող ուսուցիչների հետ: Կարողանալ դաստիարակել հասարակության և պետության համար պիտանի քաղաքացիներ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԴԱՍՏԻԱԲԱԿՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ուսումնական շաբաթներ	Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	կատարողներ
16.09.22	Կազմակերպչական հարցեր, ապահովել հեռավար ուսուցումը		
23.09. 22	ՀՀ Անկախության օրվա առթիվ զրույցներ		
30.09.22	Պարտականություններ և իրավունքներ: Ինչպե՞ս ենք հասկանում այս ամենը		
7.10.22	Արդյո՞ք կարևոր է սեփական կարծիք ունենալ, զրույցներ		
14.10.22	Եթե ունենայի կախարդական փայտիկ		
21.10.22	Գիրք, որը փոխեց իմ կյանքը		
4.11.22	Չարը և բարին, քննարկում		
11.11.22	Ինչ մասնագիտություն եմ ուզում ունենալ		
23.11.22	Բանավեճ ընկերության և դավաճանության մասին		
2.12.22	Իմ հետաքրքրությունները և նախասիրությունները		
9.12.22	Ինչպես դիմակայել աղետներին		
16.12.22	Ինչ քայլեր ձեռնարկել առաջադիմության բարձրացման համար		

9	+			+			+			+			+			+			+		
10	+			+			+			+			+			+			+		
11	+			+			+			+			+			+			+		
12	+			+			+			+			+			+			+		
13	+			+			+			+			+			+			+		
14	+			+			+			+			+			+			+		
15	+			+			+			+			+			+			+		
16	+			+			+			+			+			+			+		
17	+			+			+			+			+			+			+		
18	+			+			+			+			+			+			+		
19	+			+			+			+			+			+			+		
20	+			+			+			+			+			+			+		

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԱԽԱՍԻՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ,
ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԽՄԲԱԿՆԵՐԻՆ

համար	Նախասիրական-առարկայական խմբակ	Գեղարվեստական Երաժշտական խմբակներ	Մարզական խմբակներ	Այլ խմբակներ
1				
2		Երաժշտական դպրոց		
3				
4		Երաժշտական դպրոց		
5		Երաժշտական դպրոց		
6		Նկարչություն		
7			Երգչախումբ	
8		Երաժշտական դպրոց	Երգչախումբ	
9			Ֆուտբոլ	
10			Ֆուտբոլ	
11		Նկարչություն	Ֆուտբոլ	
12	Աբակ մենթալ թվաբանություն			
13				
14			Ֆուտբոլ	
15	Աբակ մենթալ թվաբանություն	Նկարչություն		
16		Նկարչություն		
17				
18				
19			Ֆուտբոլ	
20		Նկարչություն		

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ ՔԱՂՎԱԾՔՆԵՐԻ ՔԱՂՎԱԾՔՆԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ (կրճատումով)

Հոդված 11. Կրթության բովանդակությանը ներկայացվող ընդհանուր պահանջները

1. Կրթության բովանդակությունը հասարակության հոգևոր, տնտեսական և սոցիալական առաջընթացի հիմնական գործոններից մեկն է և նպատակաուղղված է երիտասարդ սերնդի դաստիարակմանը, պատշաճ վարքի և վարվելակերպի ձևավորմանը, անձի համակողմանի և ներդաշնակ զարգացման, նրանց ինքնորոշման և ինքնադրսևորման համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծմանը, քաղաքացիական հասարակության կայացմանը և զարգացմանը, իրավական պետության ստեղծմանն ու կատարելագործմանը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ (կրճատումով)

ՀՈՂՎԱԾ 4. ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱԾՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

2. Հանրակրթության բնագավառում պետական քաղաքականության հենքն ազգային դպրոցն է, որի գլխավոր նպատակը համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված և մասնագիտական կողմնորոշում ունեցող անձի ձևավորումն է:

4. Հիմնական ընդհանուր կրթությունը պարտադիր է, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

5. Միջնակարգ կրթությունն պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է:

6. Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվում է 12-ամյա միջնակարգ կրթություն:

ՀՈՂՎԱԾ 5. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԵՌՈՒՆՔՆԵՐԸ

1. Հանրակրթությունը ննպատակաուղղված է սովորողի մտավոր, հոգևոր, ֆիզիկական ու սոցիալական զարգացմանը, նրա անձի որպես ապագա քաղաքացու ձևավորմանը, ինքնուրույն կյանքի, մասնագիտական կողմնորոշման և մասնագիտական կրթության նախապատրաստմանը:

2. Հանրակրթության բնագավառում պետությունը երաշխավորում է հետևյալ սկզբունքների ապահովումը.

1) հանրակրթական մարդասիրական բնույթը, ազգային և համամարդկային արժեքների, մարդու կյանքի ու առողջության, անհատի ազատ և համակողմանի զարգացման առաջնայնությունը, քաղաքացիական գիտակցության կարևորումը անհատի և նրա իրավունքների ու ազատությունների նկատմամբ հարգանքը, արժանապատվությունը, հայրենասիրությունը, աշխատասիրությունը, պատասխանատվությունը, հանդուրժողականությունը, բնապահպանական աշխարհայացքի ձևավորումը.

3) հանրակրթության բնագավառում ժողովրդավարական կառավարման սկզբունքների ապահովումը.

Կրթության բովանդակությունն ապահովում է՝

1) սովորողների աշխարհաճանաչման ձևավորումը գիտելիքների և կրթական ծրագրերի ժամանակակից մակարդակին (աստիճանին) համապատասխան.

2) սովորողների կողմից ազգային և համամարդկային մշակութային արժեքների յուրացումը.

3) հասարակության կատարելագործումը և ազգի զարգացման նոր մակարդակ ապահովող ժամանակակից անհատի ու քաղաքացու ձևավորումը.

4) հասարակության մտավոր ներուժի և աշխատուժի վերարտադրությունն ու զարգացումը:

4) ուսումնական հաստատություններում ստեղծագործական աշխատանքի խթանումը, սովորողների վերլուծական, քննադատական մտածողության, գիտելիքների ինքնուրույն ձևափոխման և կիրառման, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, օգտագործման ունակությունների զարգացման առաջնայնությունը:

ՀՈՂՎԱԾ 20. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Ուսումնական հաստատություններում սովորողներն ունեն հավասար իրավունքներ և պարտականություններ: Դրանք սահմանվում են օրենքով և ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ:

2. Սովորողն իրավունք ունի՝

1) ստանալու հանրակրթության պետական կրթական չափորոշյին համապատասխան կրթություն.

2) ծնողի համաձայնությամբ ընտրելու ուսումնական հաստատությունը և ուսուցման ձևը, ինչպես նաև տվյալ ուսումնական հաստատությունում առկա հոսքը, ստանալու կրթական վճարովի ծառայություններ.

3) անվճար օգտվելու ուսումնական հաստատության ուսումնական կրթական բազայից.

4) մասնակցելու ներդպրոցական և արտադպրոցական միջոցառումների.

5) պաշտպանված լինելու ցանկացած ֆիզիկական և հոգևորական ճնշումներից, շահագործումից, մանկավարժական և այլ աշխատողների ու սովորողների այնպիսի գործողություններից կամ անգործությունից, որով խախտվում են սովորողի իրավունքները, կամ ոտնձգություն է արվում նրա պատվին ու արժանապատվությանը.

6) ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ սահմանված կարգով մասնակցելու ուսումնական հաստատության կառավարմանը.

7) ազատորեն փնտրելու և մատչելիորեն ստանալու ցանկացած տեղեկատվություն, բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի.

8) ազատ արտահայտելու սեփական կարծիքն ու համոզմունքները.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ ԵՐԵՎԱՅԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ (կրճատումով)

ՀՈՂՎԱԾ 10. Երեխայի մտքի, խղճի և դավանանքի ազատության իրավունքը

Յուրաքանչյուր երեխա ունի մտքի, խղճի և դավանանքի ազատության իրավունք:

Երեխայի հայացքները, համոզմունքները և կարծիքը ենթակա են նրա տարիքին և հասունությանը համապատասխան պատշաճ ուշադրության:

Յուրաքանչյուր երեխա իրավունք ունի ազատորեն արտահայտելու իր կարծիքը, որոնելու, ստանալու և հաղորդելու զաղափարներ ու տեղեկատվություն հաղորդակցության ցանկացած միջոցով: Երեխայի տեղեկատվություն ստանալու իրավունքը կարող է սահմանափակվել օրենքով:

Դավանանքի ազատության և համոզմունքների արտահայտման իրավունքը կարող է սահմանափակվել միայն օրենքով, եթե դա անհրաժեշտ է պետական կամ հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի,

երեխայի առողջության, բարոյական նկարագրի կամ այլ անձանց հիմնական իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության համար: Արգելվում է առանց ծնողի կամ այլ օրինական ներկայացուցչի համաձայնության մինչև 16 տարեկան երեխայի մասնակցությունը կրթական կազմակերպություններին:

ՀՈՂՎԱԾ 11. Երեխայի կրթության իրավունքը

Յուրաքանչյուր երեխա ունի կրթություն ստանալու և ուսումնական հաստատություն ընտրելու իրավունք:

Պետական համապատասխան մարմինները ստեղծում են անհրաժեշտ պայմաններ երեխայի անհատականության դրսևորման, տաղանդ մտավոր և ֆիզիկական ունակությունների զարգացման համար՝ հիմնելով հանրակրթական, մասնագիտական դպրոցներ, մարզական, տեխնիկական և մշակութային ստեղծագործական մասնկական կենտրոններ այլն: Պետական համապատասխան մարմինները մշակում իրականացնում են տաղանդավոր երեխաների հայտնաբերման, նրան

դաստիարակության և կրթության կազմակերպման համապատասխան ծրագրեր:

Միջնակարգ կրթությունը պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է:

ՀՈՂՎԱԾ 20. (կրճատումով) Երեխայի հանգստի իրավունքը Յուրաքանչյուր երեխա ունի հանգստի և ժամանցի, իր տարիքին համապատասխան խաղերին և միջոցառումներին ազատորեն մասնակցելու իրավունք:

ՀՈՂՎԱԾ 22. Երեխայի պատվի և արժանապատվության պաշտպանության հովանավոր

Յուրաքանչյուր երեխա ունի պատվի և արժանապատվության իրավունք:

Ոչ մի երեխա անձնական, ընտանեկան կյանքի, գրագրության և հեռախոսային խոսակցության գաղտնիության կամ բնակարանի

անձեռնմխելիության իր իրավունքներն իրականացնելիս չի կենթարկվել կամայական, ապօրինի միջամտության կամ իր պատվարժանապատվության նկատմամբ ոտնձգությունների:

Ուսումնադաստիարակչական հաստատություններում Երեխա ուսուցումն ու դաստիարակությունն իրականացնող անձանց ու երեխայի փոխհարաբերություններն իրականացվում են փոխադարձ հարգանքի հիման վրա:

Երեխայի պատվի և արժանապատվության դեմ ոտնձգություն կատարող յուրաքանչյուր անձ, ներառյալ ծնողները կամ այլ օրինակա ներկայացուցիչները, երեխայի դաստիարակությունը և ուսուցումը իրականացնող այլ անձինք պատասխանատվություն են կրում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. <<Ուսումնական հաստատության դասղեկի աշխատանքային տարեկան ծրագիր>> մատյանը նախատեսված է դասղեկի կողմից դասարանի հետ բազմակողմանի դաստիարակչական աշխատանքների նպատակամղված գործունեությունն, աշակերտների ուսումնառության զարգացման հիմնական ուղենիշներ գիտամանկավարժական տեսանկյունից համակարգելու, նախագծելու համար:

2. Դասղեկը աշխատանքային տարեկան ծրագիրը կազմելիս նպատակահարմար է հաշվի առնել՝

- դաստիարակչական խնդիրների ճշտությունն ու իրատեսությունը,
- Աշակերտների գործունեության կազմակերպման գույակցվածությունը ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների նախագծվելիք գործընթացներում,
- դասավանդող ուսուցիչների, մյուս մանկավարժների ու աշակերտների, մանկավարժների ու ծնողների միասնականությունը,
- ներդասարանական, ներդպրոցական և արտադպրոցական ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների ներդաշնակ կապը,
- աշակերտների տարիքային, անհատական առանձնահատկությունները, երեխաների (անհատական ընդհանուր) դաստիարակվածության մակարդակի ու նրանց կյանքի պայմանների իրատեսությունը,
- տարեկան պլան-ծրագրի փոխկապվածությունը և համաձայնեցվածությունը ուսումնական հաստատության մյուս ծրագրերի, պլանների հետ:

Դաստիարակչական աշխատանքների հիմնական խնդիրները պետք է չլինեն ոչ չափից դուրս ընդհանուր, ոչ շատ կադապարված, նեղ, այլ անհրաժեշտ է նկատի ունենալ անձի ձևավորման ամբողջականությունը դաստիարակության յուրահատկությունները՝ տարիքը, սոցիալական շրջապատը:

Մատյանը հնարավորություն է տալիս դասղեկին, ըստ ուսումնական շաբաթների համակարգելի դաստիարակչական գործընթացը, որը թույլ կտա տեսանելի դաստիարակչական գործընթացը, որը թույլ կտա տեսանելի դարձնելու ոչ միայն կատարվելիք աշխատանքները, այլև դրանց իրագործման ճշգրիտ ուղիները:

Պլան-ծրագրի բաժինների հաջորդականությունը և սերտ շարունակական կապը թույլ կտա տեսնել աշակերտների մտավոր կարողությունների աստիճանական զարգացումը և վարքի դրական դրսևորումները ծնող-դպրոց կապը:

- Դասղեկի տարեկան ծրագիր-պլանը համարվում է ուսումնական հաստատության համադպրոցական ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների ծրագիր-պլանի բաղկացուցիչը:
- Դասղեկի աշխատանքային ծրագիր-պլանը կազմվում է ուսումնական տարին սկսելուց առաջ և ըստ սահմանված կարգի հաստատվում է տնօրենի կողմից:
- 10-րդ և 11-րդ էջերի, <<ստացավ>> և <<հանձնեց>> սյունակներում համառոտագրել ստացվելիք հանձնված դասագրքերի պիտանելիության գնահատականները գերազանց -Գ, լավ -Լ, բավարար - անմխիթար - Ա

Ուսումնական տարին ավարտելուց հետո դասղեկը անցած ծրագիր-պլանի վերլուծության հիման վրա կազմում է նորը: Պլան-ծրագիրը դասղեկը պահպանում է իր մոտ մինչև տվյալ դասարանի ուսումնառության աստիճանի՝ I-IV, V-IX, X-XII, ավարտելը:

ՀՀ ԿԳՆ նախարարի 15.08.2000թ. թիվ 264Մ հրամանի համաձայն
համարվում է պարտադիր գործածության Լրաշխավորված փաստաթուղթ
© Կազմող՝ Վ. Միրումյան

© Տպագրության է պատրաստվել Վիամիր ՍՊԸ հրատարակության կողմից, 3000 օրինակ